

2024-04-08

Dnr: KFKS-2024-00310

Remitteringsinstans Dnr: LI2023/03919

Yttrande över inriktningsunderlag inför den långsiktiga infrastrukturplaneringen för planperioden 2026 -2037

Nacka kommuns synpunkter

Nacka kommun vill framföra betydelsen av att satsningar i Stockholmsregionens infrastruktur är en investering i hela landets framtida utveckling. En välfungerande och modern infrastruktur i huvudstadsområdet har potential att generera omfattande ekonomisk, social och strategisk nytta på både lokal och nationell nivå. Regionens specifika förutsättningar som tillväxtmotor behöver därför tydligare beskrivas i den nationella infrastrukturplanen. Regionen utgör bland annat en central roll för landets totalförsvaret genom att fungera som navet för beslutsfattande, ledning och kommunikation.

Kommunen vill också framföra att vi ställer oss bakom det gemensamma positionspapper för infrastruktur *Prioritera infrastrukturens satsningar i Stockholms län – det gynnar hela landet* (2023-10-12) som har undertecknats av flertalet kommuner inom ramen för samverkan i Stor Stockholm (StorSTHLM). Positionspapperet redovisar en gemensam inriktning och prioritering för infrastruktur, resor och transporter som är viktigast för kommunernas framtida utveckling.

Tydliga planeringsförutsättningar och vikten av kommunernas förutsättningar

Den nationella planen behöver skapa kontinuitet och ge tydliga planeringsförutsättningar. En förutsättning för detta är att kriterier och samhällsnyttor definieras i samråd med kommuner och regioner. I de fall objekt omprövas behöver detta göras i dialog och med tydliga ramverk och urvalskriterier för att skapa rimliga planeringsförutsättningar. Det fortsatta arbetet med att prioritera åtgärder bör i högre grad baseras på nyttoanalyser. Stockholmsregionens betydelse som tillväxtmotor och transportnod behöver väga tungt i sådana nyttoanalyser. Kriterier och definitioner av samhällsnyttor måste ske i samverkan med kommunerna och regionen.

Nacka i likhet med fler kommuner i regionen har behov av att infrastrukturplaneringen sker i nära samverkan med bebyggelseutvecklingen utifrån bland annat nationella och regionala överenskommelser och samverkansformer. Former för nationell finansiering behöver bättre anpassas för paket- och samverkanslösningar som är vanliga och nödvändiga i Stockholms län. Planeringen behöver i större utsträckning utgå från kommunernas förutsättningar och bedömningar. Transportinfrastrukturplaneringen är tätt sammanlänkad med övrig samhällsplanering och kan inte se som en isolerad företeelse. Utbyggnaden av pendlingsmöjligheter, godstransporter och fritidsresor behöver utvecklas samordnat och strategiskt. Här finns eftersatta behov för att klara god framkomlighet och rimliga restider i både befintliga och planerade stads- och bostadsområden, vilket måste få större genomslag i både länsplan och nationell plan.

Både Stockholmsöverenskommelsen och Sverigeförhandlingen innehåller stora kollektivtrafikprojekt och omfattande bostadsbyggande i många kommuner, däribland Nacka. Nacka kommun vill poängtera vikten av att projekt som ligger inom dessa avtal måste prioriteras och ligga fast i den kommande transportplaneringen. Kommunen vill också framföra vikten av att se över finansieringsmodellerna för dessa avtal då nya förutsättningar tillkommit genom åren. Det avser inte minst konjunkurläget på bostadsmarknaden med sjunkande markvärden och exploateringsintäkter. Det försvårar också för kommunerna att kunna bidra till bostadstillskottet synkat med utbyggnad av infrastrukturen. De speciella omständigheterna kräver insatser från staten att få till hållbara finansieringsformer.

Projektering av Östlig förbindelse måste snarast återupptas

Nacka kommun vill betona betydelsen av att Östlig förbindelse är en viktig angelägenhet som ger nytta för såväl regional som nationell nivå. Förbindelsen möjliggör att regionen binds samman och skapar en komplett och robust ringled. Det skapar bland annat förutsättningar för en breddad och dynamisk arbetsmarknad. Det ökar möjligheten att förstärka företagens utveckling och regionens innovationsförmåga vilket är viktigt för hela Sverige som helhet för att kunna stå sig i konkurrens på den globala marknaden.

Östlig förbindelse är också strategiskt viktigt för att underlätta samordning och logistik vid olika typer av katastrofer. Broar, som det finns många av i regionen, kan lätt sprängas och är väldigt sårbara vid krig. Bygger vi däremot tunnlar som Östlig förbindelse, Förbi fart Stockholm med flera möjliggörs förflyttning av resurser, personal och utrustning. Det medför en starkare redundans som binder samman regionen både i väster och i öster vid eventuellt krig och höjd beredskap. Östlig förbindelse bidrar därmed väsentligt till en robust infrastruktur i huvudstaden som har strategisk betydelse för landets totalförsvaret.

Östlig förbindelse utgör i dagsläget en riksintresseprecisering för eventuellt framtida vägtunnelreservat. Då projekteringen har avbrutits är det oklart exakt hur denna framtida förbindelse ska dras och därmed blir också tunnelreservaten stora och breda och omöjliggör, eller kraftigt försvårar och fördyrar, bostadsbyggande i centrala lägen. Riksintressespecificeringen försvårar för Nackas överenskommelse med bland annat staten avseende tunnelbanan och de bostäder kommunen ska låta uppföra inom ramen för tunnelbaneavtalet.

Projektering för Östlig förbindelse drogs ur i ett sent skede i den tidigare infrastrukturplaneringen. Det är dags att den nu prioriteras så den samhällsekonomiska nyttan kommer till sin fulla rätt och därmed också stärker regionenens kapacitet som tillväxtmotor för resten av Sverige.

Mot bakgrund av ovanstående vill Nacka kommun särskilt framföra vikten av att projekteringen av Östlig förbindelse snarast bör återupptas.

Avslutningsvis vill Nacka framföra att avgifterna på nya Skurubron bör tas bort då bron blev kraftigt försenad i relation till vad som sades i överenskommelsen om ny bro.

Mats Gerdau
Ordförande
Kommunstyrelsen

Victor Kilén
Stadsdirektör
Stadsledningskontoret